

Ustvarjanje orkestra iz odpadnega materiala: Medpredmetna povezava skozi umetniško ustvarjanje s trajnostnim pristopom

Postopek dela

V okviru likovne umetnosti smo z učenci 9. razredov devetletne osnovne šole izvedli ustvarjalni projekt, v katerem smo iz odpadnih škatel, tulcev in papirja oblikovali človeške figure glasbenikov. Končni izdelki so predstavljali naravne velikosti violinistov, bobnarjev, flvtistov, kitaristov, violončelista, glasbenika na klaviaturah, pevcev in dirigenta orkestra. Projekt je potekal več tednov in je zahteval natančno načrtovanje, ustvarjalnost ter sodelovanje učencev.

Ustvarjalni projekt se je pričel s fazo idejnega in tehničnega načrtovanja. Skupaj z učenci smo analizirali oblike in značilnosti različnih glasbenih instrumentov ter telesne drže glasbenikov pri igranju. Oblikovali smo grobe zasnove figur ter določili razmerja posameznih delov telesa. Vsaka skupina učencev je prevzela odgovornost za določenega glasbenika in njegov instrument.

V prvi fazi izdelave so učenci izdelali notranjo konstrukcijo figure iz kartonskih tulcev, škatel in močnejše lepenke. Uporabili so lepila, veziva in lepilni trak za oblikovanje osnovne strukture, ki je morala biti dovolj trdna in stabilna. Za glavo so uporabili balone, ki so jih nato kaširali s plastmi namočenega papirja v Mekolu.



Nato je sledila faza oblikovanja detajlov telesa in instrumentov. Uporabljeni materiali so vključevali valovito lepenko, trši papir, škatlice in cevi. Učenci so z rezanjem, lepljenjem, plastenjem in kaširanjem oblikovali roke, prste, noge, obrazne poteze ter značilne dele posameznih instrumentov.

Posebna pozornost je bila namenjena stabilnosti figur, saj so bile visoke in obsežne. Na koncu so učenci vse površine zaključili z dodatno plastjo kaširanega časopisnega papirja, brez barvanja. Tako so vsi kipi ostali v enotni vizualni podobi, s poudarkom na reciklaži in teksturi tiskanih besedil.

Omogočanje učencem, da ustvarijo figuralne kipe v naravni velikosti, je pomembno, ker s tem razvijajo prostorsko predstavo in razumevanje razmerij človeškega telesa, kar je ključno pri likovnem izražanju. Takšen projekt zahteva natančno načrtovanje in ročne spretnosti, ki jih učenci izboljšujejo skozi praktično delo. Ustvarjanje tridimenzionalnih del v naravni velikosti učencem omogoča boljše dojetje kiparskih tehnik, kar prispeva k njihovemu celostnemu umetniškemu razvoju. Delo v skupinah spodbuja sodelovanje, komunikacijo in medsebojno pomoč, kar krepi njihove socialne veščine.

Poudarjeni učni cilji projekta:

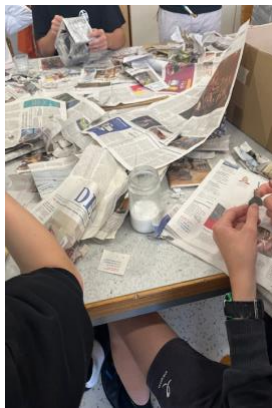
- Razvijanje prostorske predstave in občutka za razmerja človeškega telesa.

- Učenec razvija okoljsko ozaveščenost tako, da pri likovnem ustvarjanju smiselno uporablja odpadne in reciklirane materiale ter razume pomen ponovne uporabe za trajnostni razvoj.
- Usvajanje in uporaba kiparskih tehnik ter ročnih spretnosti pri tridimenzionalnem ustvarjanju.
- Krepitev sodelovalnih veščin, kot so komunikacija, skupinsko delo, sprejemanje kompromisov.
- Ozaveščanje o varni uporabi orodij in materialov pri ustvarjanju.
- Razvijanje estetske občutljivosti in razumevanje razlik med obhodnimi in reliefnimi kipi.
- Spodbujanje ustvarjalnega mišljenja in reševanja problemov v ustvarjalnem procesu.
- Povezovanje znanj iz različnih predmetnih področij: likovne umetnosti, tehnike, biologije in glasbe.

Ustvarjalni izzivi in prilagoditve

Pri izdelavi kipov so se učenci soočali z različnimi ustvarjalnimi in tehničnimi izzivi, ki so zahtevali sprotno iskanje rešitev in prilagoditev. Najbolj pogosti izzivi:

- Doseganje stabilnosti figur, saj so nekatere konstrukcije zaradi višine ali teže posameznih delov postale nestabilne. Učenci so morali eksperimentirati z različnimi oblikami nosilnih struktur, dodatnimi oporami ali težjo spodnjo osnovo, da so preprečili prevračanje.



- Realistično oblikovanje človeške drže, zlasti rok in prstov, ki so morali pravilno držati instrumente pritrjevanju manjših, detajlnih delov, kot so strune, tipke, ventili ali luknje na pihalih.
- Natančno merjenje razmerij med telesom in inštrumentom, kar je vplivalo na sorazmernost celotne kiparske strukture.
- Delo je potekalo v več fazah in je zahtevalo stalno prisotnost ter nadzor nad varno uporabo orodij.

Pomembnost medpredmetnega povezovanja

Projekt je imel pomembno medpredmetno vlogo, saj je učencem omogočil, da teorijo različnih predmetov povežejo s praktičnim delom. Medpredmetno povezovanje omogoča bolj poglobljeno razumevanje vsebin, saj učenci teorijo neposredno uporabijo v praksi. Tako se razvija celosten pristop k učenju, ki spodbuja logično razmišljanje, ustvarjalnost in sposobnost povezovanja različnih znanj.

Zaključek

Projekt je bil izjemno uspešen, saj je združil umetnost, tehniko, glasbo in biologijo ter učencem omogočil praktično učenje skozi ustvarjalni proces. Dejavnost je bila načrtno in sistematično izvedena ter usmerjena v krepitev varnega in spodbudnega učnega okolja. Ob tem se je med učenci razvijala medsebojna pomoč, poslušanje za sošolca, empatija, sodelovalnost in deljenje materiala, kar je dodatno prispevalo k pozitivni skupinski dinamiki in krepitvi socialnih veščin. Ob tem se je jasno izražal trajnostni pristop z uporabo odpadnih in recikliranih materialov (karton, škatle, tulci, časopisni papir), s čimer so učenci ozaveščali pomen ponovne uporabe in odgovornega ravnanja z viri. S tem so spoznali, da umetniško ustvarjanje ne zahteva novih, kupljenih materialov, temveč da je mogoče estetsko in kakovostno ustvarjati tudi iz že odsluženih predmetov.

Tak način dela spodbuja okoljsko zavest, razvija ustvarjalnost in krepi vrednote trajnostnega razvoja že v šolskem okolju.

Učenci so skozi ustvarjanje kipov v naravni velikosti spoznali razliko med tridimenzionalnimi obhodnimi kipi, ki jih je mogoče opazovati iz vseh strani in reliefnimi kipi, ki so pritrjeni na podlago ter ponujajo omejen pogled. Ta praktična izkušnja jim je omogočila globlje razumevanje kiparstva in umetniškega izražanja.



Pripravila:

Eva Serpan Sitar, mag. lik. um.

Učiteljica LUM in LS na OŠ Davorina Jenka Cerklje na Gorenjskem